

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРОМАДЯНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ВЕБПРОСТОРУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 18 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Громадянська журналістика вебпростору
Викладач	Шотурма Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	+380977695896
E-mail викладача	nataliia.shoturma@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/ae252438e26123026331
Консультації	Пн. 13.30-15.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Громадянська журналістика вебпростору» є вивчення концепцій, основних трендів та практичного інструментарію функціонування неінституціоналізованих медіа у цифровому середовищі. Курс охоплює теорію та практику взаємодії професійних редакцій із громадянськими журналістами, а також процеси створення ексклюзивного онлайн-контенту в умовах конвергентності та мультимедійності. Програма зосереджена на дослідженні ролі нових медій як каталізаторів суспільно-політичних змін, зокрема через аналіз діяльності блогосфери та Telegram-каналів у контексті глобальних протестів та повномасштабної війни в Україні. Студенти опановують методики розробки мультимедійних проєктів, вивчають моделі монетизації громадянського контенту та стратегії комунікації з аудиторією, що дозволяє формувати навички універсального журналіста, здатного ефективно працювати в сучасному вебпросторі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх журналістів цілісної системи знань про природу та функціонування громадянської журналістики в умовах цифрової конвергенції, а також розвиток практичних навичок створення мультимедійних проєктів, що базуються на засадах громадської активності та професійних стандартах соціальних комунікацій.

Для досягнення мети передбачено виконання таких ключових завдань:

1. Вивчити термінологічний апарат, завдання та функції громадянської журналістики, а також її відмінності від традиційних медіа.
2. Навчити використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для роботи з фото, відео та аудіо в онлайні.
3. Дослідити вплив громадянської журналістики на суспільно-політичні процеси.
4. Навчити студентів розробляти концепції мультимедійних проєктів, вибирати ефективні моделі монетизації та стратегії просування контенту.
5. Сформувати здатність застосовувати міжнародні журналістські стандарти та принципи академічної доброчесності під час створення неінституціоналізованого контенту.
6. Забезпечити практичну реалізацію індивідуального проєкту громадянської веб-журналістики з урахуванням запитів аудиторії та технічних можливостей платформ.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку.

СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК 03. Здатність створювати медіапродукт.

СК 05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК 07. Здатність застосовувати міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми на різних етапах професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР 05. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР 17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

ПР 20. Застосовувати у практичній діяльності інформацію про сучасні напрями журналістики, її складники й понятійний апарат.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни - 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	061 Журналістика	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Громадянська журналістика як фундамент демократичного суспільства: генеза та етика.	2	4	12
Тема 2. Вебпростір як екосистема громадянських медіа: від традиційних форматів до алгоритмічної логіки.	2	4	12
Тема 3. Медіаграмотність та критичне мислення в епоху користувацького контенту.	2	4	12
Тема 4. Технологічна трансформація та інструментарій громадянського журналіста.	2	4	12
Тема 5. Економіка та стратегічні перспективи громадянських медіапроектів.	2	4	12
Загальна	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне тестування та самостійна робота - 55 балів. Контрольна робота – 15 балів. Реферат – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 20 балів. Загальна кількість – 100 балів.			
	Оцінка в балах	Оцінка національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	A	зараховано
	80-89	добре	B	
	70-79		C	
	60-69		D	
	50-59	E		
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F		
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, реферату, тестування.			

	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.
Практичні заняття	<p>Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо.</p> <p>Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 15-20 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності.</p> <p>Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів практичних занять. Для цього необхідно готувати конспекти практичних занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей; 2) індивідуальної роботи; 3) підсумкової контрольної роботи.
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю (залік) Форма здачі (комбінована).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfg) та Кодексом честі університету (http://surl.li/emmg1).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями. Спілкування з викладачами здійснюється під час консультаційних годин (або за попереднім погодженням із викладачем). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.</p>
Відвідування занять	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Відвідування лекцій та практичних занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</p> <p>Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.</p>

8. Рекомендована література

Основна

1. Крейг Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / пер. з англ. А. Іщенка. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 324 с.
2. Кросмедіа: контент, технології, перспективи : кол. монографія / за заг. ред. В. Шевченко. Київ, 2017. 234 с.

3. Мережева журналістика: спеціалізовані курси : навч. посібник / Н. Габор, Ю. Залізник, З. Козачок, Ю. Лавриш та ін. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 136 с.
4. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany ; Sibiu / Romania : Schiller Publishing House, 2015. 140 с.
5. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 244 с.

Додаткова література

1. Батуревич І. В. Громадська журналістика в контексті сучасних інформаційних технологій (Дослідження системи Web 2.0 на основі українських електронних видань). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2007. Т. 27 (квітень–червень). С. 152–158.
2. Головченко В. Громадянська журналістика. Вади народження. *LB.ua*. 2016. 20 вер. URL: https://lb.ua/blog/vyacheslav_golovchenko/346234_gromadyanska_zhurnalistika_vadi.html.
3. Гресько О. В. Роль і місце громадянської журналістики у процесі творення новин. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2015. № 2 (22). С. 76–80.
4. Громадянські та професійні журналісти – співвідношення прав та можливостей. *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/gromadyanski-ta-profesijni-zhurnalisty-spiivvidnoshennya-prav-ta-mozhlyvostej-i42196>.
5. Потятиник Б. В. Медіа: Ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 310 с.
6. Почепцов Г. Контроль над розумом. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 350 с.
7. Різун В. В. Маси : тексти лекцій. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 5.
8. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник. Київ : Просвіта, 2008. 260 с.
9. Українське християнство в цифровому світі: виклики та перспективи / за ред. А. Смирнова. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 286 с.
10. Glocer T. Old media must embrace the amateur. *Financial Times*. 2006. 7 March.
11. Jurrat N. Mapping Digital Media: Citizen Journalism and the Internet. *Open Society Foundations*. 2011. URL: <https://www.opensocietyfoundations.org>.
12. MacNeil T. Communication in the Age of the COVID-19 Pandemic. Lexington Books, 2021. 104 p.
13. Outing S. The 11 Layers of Citizen Journalism. *Poynter*. 2005. URL: <http://www.poynter.org>.
14. Ukraine aflame. War Chronicles. Speeches and addresses by the President of Ukraine Zelenskyu / О. Krasovytskyj. Folio, 2022. 416 p.

Інформаційні та мережеві ресурси

1. Бібліотека Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>.
2. Гончаренко О. *Гончаренко* : телеграм-канал. URL: <https://t.me/oleksiihoncharenko>.
3. Лаченков І. *Лачен пише* : телеграм-канал. URL: <https://t.me/lachentyt>.
4. Наукова бібліотека ЛНУ імені Івана Франка. URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/katalog/>.
5. Наукова електронна бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.
6. Цаплійко А. *ЦАПЛІЄНКО_UKRAINE' FIGHTS* : телеграм-канал. URL: <https://t.me/s/Tsaplienko>.
7. Школа громадянської журналістики. URL: <https://school-cj.org/>.

8. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 98 с.

9. Шаповал Ю. Г. Фотожурналістика: навч. посіб. Рівне: Волин. обереги, 2007.
URL : <http://on-libr.info/index.php/2009-10-20-11-46-46/6-shapovalfotojurnalistyka>

Наталія Шотурма,
доцент кафедри журналістики